

N:o 1.

Ank. till Riksd. Kansli den 21 Mars 1879, kl. 12 midd.

*Första Kammarens Andra Tillfälliga Utskotts Betänkande N:o 1,
med anledning af väckt motion om aflåtande af underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan om utläggande af ett fyrskepp på grundet Kopparstenarne.*

Motionären, Herr Friherre *E. von Vegesack* föreslår i oförmälda motion (N:o 27), »att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att ett fyrskepp med ändamålsenlig utrustning och försedt med ljudsignalapparat måtte, så snart nödiga medel kunna dertill anskaffas, till sjöfartens skyddande utläggas på grundet Kopparstenarne.» Såsom motiv till detta sitt förslag anför motionären: att vid sagda grund, beläget ungefär tre sjömil norr om gotländska Sandön i rak linea från S. V. till N. O. och liggande nästan midt i farvattnet för sjöfarande från norra delen af Östersjön till dess södra del, eller tvärt om, som styr kurs vester om Gotland, talrika sjöolyckor inträffa, under de sista 10 åren ej mindre än 18, som blifvit kända; att, med anledning af nämnda grunds farliga beskaffenhet, Rikets Ständer redan vid 1853—1854 årens riksdag ingingo med underdånig anhållan, att tvenne fyrar måtte uppföras å Sandön, i hufvudsakligt ändamål att skydda och varna för det farliga grundet Kopparstenarne; att dessa fyrar, hvilka snart efter den underdåniga hemställan blefvo uppförda, likväl endast ofullkomligt och i ringa mån uppfylla nyss anförda ändamål, alldenstund Kopparstenarne endast vid klar

luft falla inom Sandö-fyrarnes ljusområde och för skepp, som komma norr ifrån, ej förr än då de träffa grundet; samt att, efter upplysningar af sakkunnige, förläggande af ett fyrskepp vid Kopparstenarne utan allt för stora kostnader låter sig göra.

Rörande den angelägenhet, som utgör föremål för motionen, föreligga offentliga yttranden, som äro egnade att belysa ärendet i fråga. År 1877 tillsattes af Kongl. Maj:t en komité, med uppdrag att afgifva yttrande och förslag beträffande anstalter, som må anses vara af behovet påkallade till sjöfartens betryggande, äfvensom beträffande den ordning, i hvilken de framställda förslagen böra i mån af därför tillgängliga medel bringas till utförande. Sedan denna komité, i sitt den 10 Oktober 1877 afgifna, till Kongl. Lotsstyrelsen ställda utlåtande först redogjort för de grundsatser, den vid betänkandet ansett sig böra följa, och bland sådana främst stält den, att komitén icke borde föreslå alla de säkerhetsanstalter, som möjligen skulle kunna blifva sjöfarten till gagn, utan endast sådana, hvaraf behovet visat sig mest påfallande och hvilka antagligen borde kunna, inom de närmaste 12 till 15 åren, med därför tillgängliga medel utföras, angifver komitén i sitt »förslag till säkerhetsanstalter å rikets kuster», bland sådana, »Kopparstenarne: fyrfartyg med tvenne fasta, hvita fyror af 10 min. lysvidd». I den »Ordning», hvori de framställda förslagen, till antalet 48, enligt komiténs tanke, böra i mån af därför tillgängliga medel bringas till utförande, upptages Kopparstenarne under N:o 5 e.

Kongl. Lotsstyrelsen har i en till Kongl. Sjöförsvarsdepartementet afgifven promemoria af den 11 Februari innevarande år, upptagande de fyr-anläggningar eller andra åtgärder till sjöfartens nytta och betryggande, hvilka anses böra, i den mån medel varda tillgängliga, under den närmaste framtiden komma i fråga att utföras eller vidtagas, med uppgift tillika å den ordning, i hvilken desamma anses vara af behovet påkallade, bland sådana anstalter ansett *företrädesvis* böra komma i fråga led-fyror till lämpliga nödhamnar å rikets vestkust, till af Lotsstyrelsen beräknad kostnad af omkring 20,000 kronor. Såsom »en annan otvifvelaktigt vigtig åtgärd» angifver Lotsstyrelsen utmärkandet af de för sjöfarten farliga grunden *Kopparstenarne* norr om gotländska Sandön. Styrelsen omförmäler härvid, att enligt uppgift, grundande sig på rapporter från chefen för Gotlands lotsfördelning samt i Visby landskansli befintliga handlingar, timade strandningar å grunden Kopparstenarne under de senaste 11 åren (1868—1878) varit tre, nemligen ett den 19 September 1871, ett den 12 April 1872 och ett den 29 December 1878.

Lotsstyrelsen anför vidare, att om ändamålet på nöjaktigt sätt skall kunna vinnas, erfordras förläggandet till Kopparstenarne af ett fyrångfartyg, hvars anskaffande icke torde kunna beräknas lägre än till 200,000 kronor och det årliga underhållet till minst 21,000 kronor.

Dessa högst betydliga kostnader har Lotsstyrelsen ansett föranleda dertill, att denna angelägenhet sättes först i *andra* rummet, ja måhända måste för längre tid undanskjutas, derest icke andra tillgångar för ändamålet beredas, än de, som från fyr- och båkmedlen kunna vara att påräkna.

Utskottet erkänner till fullo betydelsen af de skäl, motionären anför för sin hemställan, hvilkas vigt af här ofvan refererade yttranden af offentliga myndigheter i sjelfva verket än ytterligare intygas. Vore frågan om att afgifva utlåtande öfver motionen med hänsyn allenast till det med densamma afsedda ändamål, skulle Utskottet derföre icke tveka att tillstyrka bifall till densamma. Men nyssnämnda yttranden beröra derjemte andra omständigheter, hvilka vid omdömet öfver det i motionen innehållna förslaget icke torde kunna lemnas utan afseende. Bland sådana omständigheter måste i första rummet afses det förhållande, i hvilket den af motionären önskade åtgärden i fråga om oafvislig behöflighet anses stå till utförandet af andra inrättningar för likartade ändamål. Då en omfattande och säker jmförelse i detta hänseende, af lätt insedda skäl, icke kunnat anställas af Utskottet, torde man härutinnan böra trygga sig vid de omdömen, som uttalats af den ofvan åberopade komitén och af Lotsstyrelsen, hvilka i fråga om den *ordning*, hvari åtgärder till sjöfartens betryggande böra i mån af tillgång vidtagas, sammanstående gifvit den af motionären förordade ett bland de främsta rummen, men ej det allra första. — Lotsstyrelsen har, såsom af dess ofvan anförda promemoria framgår, satt sin härutinnan uttalade åsigt i sammanhang med kostnaderna för en nöjaktig anordning vid Kopparstenarne, och har dermed vidrört en annan omständighet, som vid afgörande af föreliggande ärende jemväl måtte tagas med i beräkning. Enligt meddelad uppgift har under de senast förflutna fem åren den summa, som af fyr- och båkmedlen för samtliga företagna nybyggnader användts, utgjort i årligt medeltal 111,929 kronor. Då lots- och fyrinrättningens alla utgifter under dessa år uppgått till sammanlagdt 5,497,256 kronor, men influtna medel endast utgjort 4,825,757 kronor, har bristen, 671,499 kronor, kunnat betäckas endast genom användandet af en befintlig behållning från närmast föregående år äfvensom af den för lotsverkets räkning i Riksgäldskontoret inne-

stående reservfond. Sedan denna reservfond nu mera till fullo disponerats, och då, vid den tryckta affärsställning, som för närvarande eger rum, något öfverskott af lots- och fyrinrättingens inkomster svårigen kan påräknas, är det icke antagligt, att tillräckliga medel för nu ifrågavarande ändamål under närmast följande år kunna blifva disponibla.

Från handels- och sjöfartsfonden hafva, på senare tider och sedan dess inkomster blifvit så högst betydligt förminskade, anslag kunnat beviljas endast till mindre belopp. Hufvudsakligen hafva under de senaste åren understöd från denna fond utgått i form af lån. Ett särskildt statsanslag, under närvarande finansiella förhållanden må hända svårt att bevilja, synes icke heller vara af motionären afsedt.

Då härtill kommer, att, såsom af det föregående visar sig, ämnet för motionen redan utgör föremål för vederbörande myndigheters uppmärksamhet och att det behof, motionären framställt till sjöfartens båtnad, af samma myndigheter blifvit vitsordadt såsom ett sådant, som i närmaste framtid, så snart erforderliga medel vore att tillgå, borde fyllas: så föranledes Utskottet häraf, i förening med hvad i öfrigt blifvit anfördt, till att föreslå, det ifrågavarande motion

ej för det närvarande måtte föranleda till någon
Riksdagens åtgärd.

Stockholm den 21 Mars 1879.

På Utskottets vägnar:

F. F. CARLSON.